

Kombinace butamirát citrát/guaifenesin

v léčbě kašle u akutních respiračních chorob

Nejběžnějšími akutními chorobami respiračního traktu především v období od podzimu do jara jsou virová onemocnění – nemoci z nachlazení a chřipka. Podkladem jejich projevů je zánětlivé poškození některých úseků dýchacích cest a zpočátku je někdy obtížné stanovit, do které z obou skupin onemocnění patří, protože řadu příznaků mají společných. Významným symptomem těchto chorob je kašel.

Respirační virové infekce: nachlazení a chřipka

Tzv. nemoci z nachlazení jsou akutní virové záněty dýchacích cest, způsobené různými typy virů, např. rinoviry, adenoviry. K typickým příznakům patří kašel, rýma, faryngitida, febrilie, charakteristický je sezónní výskyt. Chřipka je akutní infekční onemocnění, zapříčiněné virem *Myxovirus influenzae*, který způsobuje každoroční epidemie. Klinicky se chřipka projevuje jako akutní onemocnění, k typickým příznakům patří suchý dráždivý kašel, nápadná je vysoká teplota, případně zimnice, bolest hlavy a svalů. Společným jmenovatelem obou typů onemocnění je zánět dýchacích cest (rinitida, rinofaryngitida, rinosinusitida, tracheitida). Na tato virová onemocnění mohou navázat závažné bakteriální komplikace, např. pneumonie, otitida. Základní terapií nemocí z nachlazení a chřipky je symptomatická léčba. Léčiva je třeba volit s ohledem na příznaky u konkrétního pacienta.

Kašel, jeho typy a léčba

Nejčastějším příznakem uvedených respiračních onemocnění je kašel (u nachlazení v kombinaci s rýmou). Kašel vzniká drážděním tzv. tusigenních zón v laryngu, trachei a hlavních bronších. Podle přítomnosti vykašlávání hlenu rozlišujeme kašel suchý a vlhký. Při suchém kašli není podráždění dýchacích cest doprovázeno zvýšenou tvorbou hlenu, má obvykle podobu nevládnutelných záchvatů štekavého, dráždivého kašle. U vlhkého, produktivního kašle (který může navazovat na fázi suchého kašle) se hlen tvoří zvýšenou měrou a pomáhá odstraňovat patogeny z dýchacích cest. V přechodné fázi, kdy se suchý kašel postupně mění v produktivní, je ovšem pro samotného pacienta (resp. pro rodiče dětského pacienta) často obtížné rozpoznat, o který typ kašle se jedná, jednotlivé formy se mohou přechodně prolínat.

V případě nachlazení a chřipky jde především o suchý dráždivý kašel, který nemá žádnou užitečnou funkci a je vhodné jej potlačit, protože jinak může být příčinou poruch spánku, vyčerpání a následného snížení imunity. Protrahovaný suchý kašel může takto oslabovat imunitní systém, jehož dobrá funkce je potřebná pro rychlé zvládnutí patologického stavu, pro prevenci vzniku bakteriálních komplikací. Suchý kašel se vyskytuje během dne, ale ve zvýšené míře i během noci, kdy tusigenní zóny jsou více drážděny, k čemuž přispívá zvýšená aktivita parasymptiku. Produkce hlenu není u virových onemocnění v této fázi rozvinuta, objevuje se až později, často v souvislosti s bak-

teriální superinfekcí. K potlačení suchého kašle se užívají léčiva potlačující kašlací reflex – antitusika. U vlhkého kašle se užívají látky, které snižují viskozitu hlenu obsahujícího mikroorganismy a podporují jeho vykašlávání – sekretolytika/expektorancia.

Butamirát citrát/guaifenesin v léčbě kašle

K zavedeným a oblíbeným přípravkům patří kombinace antitusika butamirát citrátu a sekretolytika guaifenesinu (přípravky řady Stoptussin – kapky, sirup, tablety). Základní složkou těchto přípravků je butamirát citrát – neopioidní antitusikum, které netlumí dechové centrum, není návykové, a je proto vhodné pro dospělé i děti. Další složkou je sekretolytikum guaifenesin, který zvyšuje sekreci hlenu z bronchiálních žláz a zkracuje tak fázi suchého kašle. Protože nedostatečné krytí sliznice hlenem je jednou z příčin dráždění tusigenních zón, přispívá guaifenesin k antitusickému účinku tím, že podporuje tvorbu hlenu, který nekrytá místa pokrývá. Hlenová sekrece zvyšuje aktivitu ciliárního epitelu; guaifenesin přispívá ke zředění hlenu a podporuje tak jeho expektoraci.

Účinnost a bezpečnost uvedené kombinace (Stoptussin kapky) potvrdila velká multicentrická studie, které se účastnily více než 4000 pacientů se suchým kašlem při akutním respiračním infektu. Studie ukázala, že přípravek účinně potlačuje suchý dráždivý kašel, aniž by docházelo ke stagnaci hlenu. Účinnost a bezpečnost tohoto přípravku byla rovněž klinicky ověřena v randomizované multicentrické studii u téměř 500 dětí a dospělých se suchým, dráždivým kašlem při akutních infekcích horních a/nebo dolních dýchacích cest. V další multicentrické studii byla potvrzena terapeutická ekvivalence různých forem této kombinace (Stoptussin kapky, sirup, tablety).

Kromě výsledků klinických studií je ukazatelem účinnosti uvedených přípravků i jejich obliba v praxi – např. v hlasování lékárníků se umístily opakovaně mezi nejoblíbenějšími. Přípravky řady Stoptussin jsou vhodné pro pacienty s akutními infekcemi horních a/nebo dolních dýchacích cest, doprovázenými suchým kašlem; jsou k dispozici ve třech aplikačních formách, které umožňují použití u dětí i dospělých v širokém věkovém rozpětí: pro děti od 6 měsíců je vhodný sirup, pro děti od 2 let a dospělé jsou určeny kapky a pro děti od 12 let a dospělé pacienty tablety.